2026-10-22

Dnr KN2026/01362
Klimat- och Näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se
sebastian.axelsson@regeringskansliet.se

Rentalföretagens remissyttrande

Remiss av Statens energimyndighets redovisning av uppdrag att analysera utveckling av Klimatpremien till miljöarbetsmaskiner

Sammanfattning

Rentalföretagen välkomnar regeringens ambition att påskynda elektrifieringen av arbetsmaskiner och att utveckla stödsystemet så att det blir mer träffsäkert och effektivt. Förslaget innehåller flera viktiga förbättringar, såsom höjda stödnivåer, stöd till laddinfrastruktur samt möjlighet att ansöka om stöd vid leasing.

Samtidigt konstaterar Rentalföretagen att förslaget i sin nuvarande utformning inte fullt ut beaktar uthyrningsbranschens förutsättningar. Detta riskerar att leda till snedvridning mellan olika affärsmodeller och företag, ineffektiva incitament vid investeringsbeslut samt minskad effektivitet i omställningen.

Rentalföretagen vill särskilt framhålla behovet av att

- säkerställa neutralitet mellan köp, leasing och uthyrning,
- tydliggöra vem som ska vara stödmottagare i en uthyrnings- eller leasingkedja,
- säkerställa att stödets utformning inte ensidigt gynnar större aktörer,
- beakta uthyrningsmodellens höga nyttjandegrad och klimatnytta,
- ställa tydliga krav på öppenhet och konkurrensneutralitet om ett privat eller branschägt register används,
- utforma en snabb, enkel och proportionerlig ansökningsprocess,
- skapa praktiskt fungerande lösningar för laddning på depåer och tillfälliga arbetsplatser,
- analysera viktgränsens konsekvenser för mindre maskiner.

Uthyrningsbranschens roll i omställningen

Uthyrningsbranschen spelar en central roll i elektrifieringen av arbetsmaskiner. En maskin i en uthyrningsflotta används av flera kunder och kan därmed få en hög nyttjandegrad. Investeringar i ny teknik kan spridas till en bred användarbas samtidigt som tröskeln för små och medelstora företag att använda eldrivna maskiner sänks.

Genom uthyrning kan företag prova och använda ny teknik utan att själva behöva bära hela investeringskostnaden eller den tekniska risken. Uthyrningsmodellen bidrar därmed till att investeringar i eldrivna arbetsmaskiner kan ge hög klimatnytta per investerad krona.

Uthyrningsbranschens funktion som möjliggörare och risktagare bör därför aktivt beaktas vid stödets utformning.

Stödmottagare och affärsmodeller

Tydlighet om vem som ska få stöd

Förslaget innebär att både leasinggivare och leasingtagare kan ansöka om stöd, samtidigt som endast en aktör ska kunna få stödet. Detta skapar osäkerhet om vem som ska initiera ansökan, hur avtal ska utformas och hur risken för dubbelansökningar ska hanteras.
Motsvarande frågor kan även uppstå i uthyrningskedjan, där den som investerar i och äger maskinen inte alltid är den aktör som använder den i det enskilda projektet.
Otydligheten riskerar att skapa administrativt merarbete och friktion i affären i stället för att stimulera investeringar.

Rentalföretagen anser därför att:

- en tydlig huvudprincip för stödmottagare bör fastställas,
- ansvarsfördelningen mellan ägare, finansiär, uthyrare och användare bör framgå,
- stödets utformning inte får skapa incitament till strategiskt beteende mellan parterna,
- det ska vara möjligt att på ett enkelt sätt kontrollera att stöd inte har sökts av flera aktörer för samma maskin.

Neutralitet mellan köp, leasing och uthyrning

Det är positivt att förslaget anpassas till leasing. Däremot saknas motsvarande anpassning till uthyrning, trots att uthyrning ofta innebär att en maskin nyttjas av fler företag och under en större del av sin livslängd.
Om stödet primärt premierar köp eller leasing finns en risk att marknaden styrs mot eget ägande, även när uthyrning är mer resurseffektivt. Höga stödnivåer till köp kan också göra det ekonomiskt attraktivt för företag att köpa egna maskiner i stället för att hyra dem. Det kan leda till fler maskiner med lägre nyttjandegrad och därmed motverka en effektiv användning av resurser.

Rentalföretagen anser därför att stödet ska vara affärsmodellneutralt. Regeringen bör utreda hur uthyrning kan omfattas eller funktionellt likställas med andra nyttjandeformer. Bedömningen bör utgå från maskinens användning och klimatnytta, inte enbart från vem som äger den.

Stödnivåer och marknadseffekter

Rentalföretagen anser därför att:

- stödets effekter för företag av olika storlek ska analyseras,
- stödet ska vara praktiskt tillgängligt även för mindre och regionala företag,
- kriterier kopplade till faktisk användning och nyttjandegrad bör övervägas,
- stödet inte enbart ska premiera ägande utan även en effektiv användning av maskinerna,
- risken för överkompensation och marknadssnedvridning ska följas upp.

Laddinfrastruktur och ansvarsfördelning

Att ladd- och tankinfrastruktur inkluderas i stödet är en viktig utveckling. Tillgången till fungerande laddning är en grundläggande förutsättning för att eldrivna arbetsmaskiner ska kunna användas i praktiken. Förutsättningarna skiljer sig dock väsentligt mellan fasta verksamheter och mobila eller projektbaserade arbetsplatser. Mark-, anläggnings- och byggarbeten kan utföras på platser där det saknas tillräcklig nätkapacitet eller där markägaren inte vill eller kan medge installation av permanent laddinfrastruktur. Även möjligheten att ladda på uthyrningsföretagens depåer kan begränsas av lokal nätkapacitet och kostnader för anslutning och effektuttag.

Det är dessutom oklart vilken aktör som förväntas ansvara för investeringen i laddinfrastruktur. Ansvaret kan bero på om laddningen ska ske hos uthyraren, hos kunden eller på en tillfällig arbetsplats.

Rentalföretagen anser därför att:

- ansvarsfördelningen mellan uthyrare, kund, beställare och andra berörda aktörer ska tydliggöras,
- stödet ska fungera för mobila och projektbaserade verksamheter,
- både fast och mobil laddinfrastruktur ska kunna omfattas,
- hänsyn ska tas till begränsningar i lokal nätkapacitet,
- stödets utformning ska möjliggöra gemensamma och flexibla laddlösningar.

Registerkrav och administrativa konsekvenser

Rentalföretagen delar behovet av kontroll för att motverka felaktiga utbetalningar. Registerkrav och krav på tredjepartsverifiering måste dock vara proportionerliga, kostnadseffektiva och praktiskt möjliga att uppfylla.

Arbetsmaskiner i uthyrningsflottor är rörliga tillgångar som används av olika kunder och på olika arbetsplatser. Krav som är utformade utifrån stationära tillgångar eller enskilda slutanvändare kan därför vara svåra att tillämpa på uthyrningsbranschens verksamhet.

Om registrering i ett privat eller branschägt register i praktiken blir en förutsättning för att få stöd uppstår dessutom principiella frågor om registerägarens ställning. Staten bör inte göra tillgången till offentligt stöd beroende av ett register utan att samtidigt säkerställa registerlösningens öppenhet, tillgänglighet och konkurrensneutralitet.

Rentalföretagen anser att följande krav ska gälla för register som används som underlag för stöd:

- registret ska vara öppet och tillgängligt för samtliga berörda företag på likvärdiga villkor,
- kostnaderna för registrering och användning ska vara transparenta, rimliga och proportionerliga,
- villkoren ska vara konkurrensneutrala,
- tillgång till stöd ska inte vara beroende av medlemskap i en viss organisation,
- styrning, ägande, informationshantering och ansvar ska vara tydligt reglerade,
- det ska finnas möjlighet till insyn och oberoende kontroll,
- registreringen ska fungera för rörliga tillgångar och uthyrningsflottor.

Registerfrågan är inte enbart administrativ. Om ett enskilt register blir en förutsättning för stöd kan det påverka konkurrensen och företagens tillträde till stödsystemet. Dessa konsekvenser bör analyseras innan ett sådant krav införs.

Ansökningsprocess och handläggningstider
Erfarenheter från tidigare stöd visar att komplicerade ansökningsprocesser kan leda till att företag avstår från att söka stöd, även när investeringen och maskinen i sig är stödberättigade.

Uthyrningsbranschen präglas ofta av korta ledtider. Ett kundbehov kan uppstå med kort varsel och en maskin kan behöva köpas in och levereras samma dag. Om en maskin inte får beställas, registreras, levereras eller tas i bruk innan stöd har beviljats, riskerar stödsystemet att inte fungera för uthyrningsföretagens affärsmodell.

En process som kräver samordning mellan företag, leverantör, revisor, finansiär och myndighet kan dessutom bli särskilt betungande för mindre företag.

Rentalföretagen anser därför att:

- ansökningsprocessen ska vara enkel, digital och förutsebar,
- handläggningstiderna ska vara korta,
- villkoren för beställning, leverans, registrering och första användning ska vara tydliga,
- stödsystemet ska ta hänsyn till branschens korta investerings- och leveranstider,
- dokumentationskraven ska stå i proportion till stödets storlek,
- mindre företag inte ska missgynnas genom höga administrativa kostnader.

Avgränsning av stödberättigade maskiner

Förslaget att ersätta effektgränsen med en viktgräns om 1 000 kilogram syftar till att förenkla tillämpningen. Rentalföretagen ser positivt på förenklingsambitionen, men anser att konsekvenserna för olika maskintyper måste analyseras mer ingående.
En viktgräns kan medföra att mindre maskiner inte omfattas eller blir mindre attraktiva, trots att de är ändamålsenliga och energieffektiva för vissa arbetsuppgifter. Regelverket kan därmed oavsiktligt styra marknaden mot större och tyngre maskiner.

En sådan utveckling kan innebära:

- att utbudet av mindre eldrivna arbetsmaskiner minskar,
- att större maskiner används för arbetsuppgifter där mindre maskiner hade varit tillräckliga,
- ökade transport- och behörighetskrav,
- högre resursåtgång och sämre framkomlighet,
- negativa konsekvenser för mindre företag och privatkunder.

Rentalföretagen anser därför att:

- viktgränsens konsekvenser för mindre maskiner ska analyseras särskilt,
- gränsen ska utformas så att den inte styr marknaden mot onödigt stora maskiner,
- alternativa eller kompletterande avgränsningskriterier bör övervägas,
- marknadens bredd och uthyrningsbranschens varierade maskinutbud ska beaktas.

Avslutande synpunkter

Rentalföretagen står bakom målet att påskynda elektrifieringen av arbetsmaskiner. Uthyrningsbranschen kan spela en central roll genom att göra ny teknik tillgänglig för fler företag och bidra till en hög nyttjandegrad.

För att stödet ska få avsedd effekt är det avgörande att:

- stödsystemet utformas teknik- och affärsmodellneutralt,
- uthyrningsbranschens roll i omställningen beaktas,
- stödet är tillgängligt för företag av olika storlek,
- incitamenten kopplas till faktisk användning och klimatnytta,
- registerlösningar är öppna, transparenta och konkurrensneutrala,
- ansökningsprocessen är enkel, snabb och praktiskt förenlig med uthyrningsbranschens arbetssätt,
- laddstödet fungerar för såväl depåer som mobila och tillfälliga arbetsplatser,
- viktgränsen inte leder till oönskad styrning mot större maskiner.

Om dessa frågor inte hanteras finns en risk att stödet leder till suboptimerade investeringar, snedvrider konkurrensen och minskar effektiviteten i omställningen.

Rentalföretagen står gärna till förfogande för fortsatt dialog om hur stödsystemet kan utformas så att det fungerar för uthyrningsbranschen och bidrar till största möjliga klimatnytta.

Med vänlig hälsning,

Monika Rubensson
VD/Kanslichef - Rentalföretagen

monika.rubensson@rentalforetagen.se
073-914 95 02